

Festival da la chanzun rumantscha – la discussiun

Impuls per igl avegnir dil cant romontsch

DA PAUL DUFF / ANR

■ Per terminar las occurrenzas dil Festival da la chanzun rumantscha ein Astrid Alexandre, Laura Decurtins, Peter Appenzeller, Iso Albin e Benedetto Vigne separticipai ad ina discussiun sur dil tema dil cant romontsch. Il menader dalla runda, *Martin Gabriel*, ha tschentau ils cavazzins «particularitad, situaziun actuala ed avegnir» sco tema da discuorer. *Iso Albin*, perscrutader dalla historia dil cant romontsch, sa sclarir che las canzuns dalla guardia da notg e talas en famiglia ein las pli veglias canzuns cantadas en nies lungatg. Gie, pli baul deva ei per mintga acziun in cant ed ei vegneva era cantau alla lavur. Nua ei quei oz, sedamonda *Peter Appenzeller*. Maunca il basegns da cantar ed ein ils texts antiquai? Quei replica *Astrid Alexandre* cun far curascha dad actualisar ils texts sin la situaziun actuala da nies viver. Quei fa ella senza retenientschas. Ils arranschaments da cumposiziuns originalas tunan era auter, aschia ei era il text da poesias pusseivels da renovar.

Tradiziun impedescha buca da transferir usits en novaziuns

La situaziun da cantar en chors ei actualmeins en moviment. *Laura Decurtins* ei dil meini ch'els chors da projects anflien dapli attraziun ed il cant en chors dil vitg mondi pli e pli anavos. Igl aspect

Viva discussiun entuorn il tema «cant romontsch». Al podi Astrid Alexandre, Laura Decurtins, Peter Appenzeller, Martin Gabriel (meinadiscussiun), Iso Albin e Benedetto Vigne.

FOTO P. DUFF

dalla part sociala, il conversar cul vischin vegnan fatgs oz tier autras occasiuns. Era il ritmus da siat dis en repetiziun dallas emprovas vegn cumpensaus sin autra moda.

Ord atgna experienscha sco pedagog da cant sa Albin ch'ei vegn preferiu dalla giuventetgna da cantar texts engles. Ils scolars contan denton fetg bugen. Ell'instrucziun alla scola cantunala ha el dau suenter als giavischs e conta savens mo en

duas vuschs culs students. Tier la scena da rock e pop ei ussa vegniu vitier il rap. *Benedetto Vigne* sedamonda a moda ironica «ei rap veramein cantau?». Ils cantauturs sedifferenzieschan dil rock cun text pli elevau e musica qualitativa. Els san salvar piculezzas e finezias che van ella musica da techno a piarder. L'individualitad ch'astga promover cuntegns ironics e critics ei dalla vart da quellas spartas lubida. Il cant ei cheu mied da cumbat. Ils

chors d'affons ein impurtonts per il cant romontsch egl avegnir. Affons vulan cantar. Igl interess dad els va en direenziun «musical» ed ins astga buca ver tema sche certas modas van a piarder, ei vegn puspei enzatgei auter, ei il meini da Decurtins.

Igl ei buca necessari da far squetsch. Denton sa Albin ord experienscha che biars giuvens ston igl εμπrem imprendender da schar tunar lur vuschs. Ina resumaziun dil discuers semuossa aschia: Re-

star libers e senza squetsch el cantar, schar curdar veglias modas ed esser aviarts per il niev sco quei che las cumposiziuns dalla concorrenza han demussau.

Quei vala era per ils texts da canzuns. Il giavisch e basegns da cantar ein grond e tiels Romontschs aunc adina pli actuals che tier auters pievels. Organisations d'occurrenzas sco il festival portan la chanzun romantscha vinavon egl avegnir.

Flavia Walder e Clau Scherrer han tratg la sort per la concorrenza da la Lia Rumantscha.

MAAD

Nua che Gion Gialet e Tredeschin èn s'inscuntrads

■ (cp) La Lia Rumantscha (LR) ha gi grond plaschair da contribuir a l'emprim Festival da la chanzun rumantscha ch'ha gi lieu la fin d'emna passada a Trun. Bleras visitadras e blers visitaders èn era s'interessads per la maissa da cudeschs da la LR ed èn sa participads a la concorrenza davart Gion Gialet e Tredeschin. Per las participantas ed ils participants n'èsi betg stà in problem d'eruir che quels dus eross rumantschs èn omadus viagiads en Frantscha. Gion Gialet va a Paris en ina chanzun sursilvana, e Tredeschin tschertga en ina paraula engiadinaisa sia fortuna tar il retg Ludovic en Frantscha.

La sort ha decidì tgeninas famiglias che dastgan viagià gratuitamain al Di da famiglia ils 4 d'avust al festival «100 onns Lia Rumantscha» a Zuoz: *Angela Nay*, *Vella*, *Sarah-Lea Schmed*, *Breil* ed *Amanda Cavelti*, Sagogn. Il viadi a la Festa da 100 onns ils 17 d'avust al festival «100 onns Lia Rumantscha» a Zuoz han gudagnà: *Elias Kleber*, Amtzell (Germania), *David Tiri*, Trun e *Marina Bearth*, Laax.

Festival da la chanzun rumantscha – la classica

Matinada classica romantscha

DA PAUL DUFF / ANR

■ Tals eveniments dat ei buca savens ella Romantschia. Ils organisaders dil Festival da la chanzun rumantscha han ughegiau da metter in sil program, la classica la dumengia avonmiezi. Els ein sezs stai surstai digl interess ed han purtau neutier aunc retschas sutgas per igl auditori. Gia quei interess ha demussau, la chanzun classica romantscha viva. Tut usitau tier matinadas nua ch'ei vegn sunau classica leva, sco musica da combra da pigns ensembles, eis ei era stau a Trun – in clavazin sin tribuna, duas sugas ed in pult da notas. Leutier in publicum spanegiau, ils quater interprets gia sin tribuna e treis ni quater minutas retard – aunc inagada ha il tren purtau ina retscha supplementara d'auditurs. En quei interval disturb'ei buca sch'il fotograf fa aunc duas fotos – e voilà – ei sa ir liber.

Biaras ovras novas e cant elevau

Ils quater cumponists Armon Cantieni, Gion Antoni Derungs, Benedetg Dolf e Warren Thew han «cuschinau» la deliziusa tratga. Perdunei, aber aschia ha *Gieri Maissen* annunzià il concert. Las ingredienzas en fuorma da poesias ein furnidas dils poets classichers digl intschesch romontsch. Fetg impurtont ei il servis dil menu. Quei fatg han *Judit Scherrer*, *Sara-Bigna Janett*, *Lothar Burtscher* sco cantaduras e cantadur ed al clavazin *Alena Sojer* surpriu.

Ils quater musicists han procurau per ina grondiusa atmosfera musicala cun lur cant ed accumpignament elevau. Las produzioni han cheutras survegniu veta ed ina tarlischur expressiva. Las harmonias dallas ovras da Cantieni, Derungs e Dolf ein agl amitg dil cant bein enconuscentas ord las spartas da chors e musica sinfonica. Las cumposiziuns da

cant solistic vegnan presentadas buca ton savens, strusch capeivel, pertgei ellas ein da medema tarlischur e melodiusadad sco las autras ovras dils cumponists. Ils tuns romantics ton accessibels per noss'udida e nies gust musical ein cuntegn dallas canzuns purschidas. Ed ils tuns enzuglian la tematica da nies contuorn, dall'amur, creeschans malets atmosferics e raquentan schabetgs ord la veta. Ils presents ein surpri da tontas novaziuns ord il relasch dils cumponists en-

conuscentas. Surprendent ei era il num da Warren Thew (1927–1984) ellas retschas dils cumponists. Il musicist e pedagog american ei veramein sededicaus alla viarva romantscha. Naven digl onn 1972 ha el giu il secund habitadi a Sent ed ei s'interessaus zun fetg per nies lungatg. El ha sez scret poesias romantschas e cumponiu biala musica tenor ils texts dad Andri Peer e Jon Guidon. Tut novas ein las canzuns presentadas buca stadas. Ils tetels «Spel lag» (Derungs), «Tgu, tgu

cavalier», «Tutta nanna tgu» (Dolf) ed il supplement «Il vin di all'aua» ein nudadas els cudischs da canzuns romantschas e vegnan cantadas a casa ed en cumpignia. Ei dess aunc bia da discuvierer da tal gener da musica. Sche nus savein che Benedetg Dolf ha cumponiu sur melli canzuns, lu duess ei dar curascha da presentar quellas ed organisar pli savens matinadas da musica romantscha. Il Festival da la chanzun rumantscha ha cumprovau ei cun success.

Judit Scherrer, Sara-Bigna Janett, Alena Sojer e Lothar Burtscher han purschii musica classica en viarva romantscha.

FOTO P. DUFF